

Tussentijdse evaluatie

College-uitvoeringsprogramma 2023 – 2026

'Samen voor Wassenaar, Koersvast, Open en Betrokken'

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Tussentijdse evaluatie CUP	3
CUP in relatie tot de 17 Sustainable Development Goals van de VN.....	3
1. Bestuur en middelen	5
1.1 Doelstellingen	5
1.2 Stand van zaken concrete acties	5
2. Fysieke leefomgeving	8
2.1 Doelstellingen	8
2.2 Stand van zaken concrete acties	9
3. Mens en Maatschappij	15
3.1 Doelstellingen	15
3.2 Stand van zaken concrete acties	15
Bijlage: Sustainable development goals	20
Legenda:	20
Toelichting	21

Inleiding

Op 11 maart 2023 werd het Coalitieakkoord 'Samen voor Wassenaar, Koersvast, Open en Betrokken' ondertekend door de coalitiepartijen VVD, CDA, D66, DLW en PvdA. Op basis van dit coalitieakkoord is het College-uitvoeringsprogramma 2023 – 2026 uitgewerkt (kortweg: CUP). Dit uitvoeringsprogramma volgt de structuur van het Coalitieakkoord.

Deze collegeperiode kent in totaal 37 maanden tot aan de verkiezingen in maart 2026. Dit betekent dat dit college in augustus 2024 halverwege zijn collegeperiode was. Tijd om de balans op te maken over wat er tot nu toe allemaal is bereikt, om knelpunten te signaleren en om keuzes te maken voor de komende periode tot aan de gemeenteraadsverkiezingen in 2026.

Tussentijdse evaluatie CUP

Het document dat voor u ligt is een tussentijdse evaluatie op basis van het CUP. Het CUP heeft een structuur die aansluit bij het Coalitieakkoord, en is gegroepeerd rondom de commissies Bestuur & Middelen, Fysieke Leefomgeving en Mens & Maatschappij.

Bij deze evaluatie is een onderverdeling gemaakt in:

1. onderwerpen die zijn gerealiseerd (✓)
2. onderwerpen die zijn gepland en op de langetermijnagenda staan (🏃)
3. aandachtspunten of een mogelijk knelpunt (⚠)

Het CUP bevat derhalve geen totaalbeeld van de grote projecten en opgaven, die, naast het reguliere werk, uitgevoerd moeten worden door het college samen met de ambtelijke organisatie.

CUP in relatie tot de 17 Sustainable Development Goals van de VN

In alle p&c-producten van de gemeente Wassenaar vindt u de 17 Sustainable Development Goals terug. Om de relatie tussen de onderwerpen die zijn opgenomen in het CUP en de SDG's te verduidelijken, vindt u in deze evaluatie per onderwerp de SDG's waar het onderwerp toe bijdraagt. De legenda en de nadere duiding vindt u in de bijlage.

Naar aanleiding van een motie van D66, GroenLinks en de PvdA hebben alle wethouders een SDG gekozen waar zij de komende periode extra aandacht aan zullen besteden.

Wethouder Van Doeveren:

Wethouder Van Doeveren wil Wassenaar positioneren als een aantrekkelijke en toekomstbestendige gemeente, waar ruimte is voor innovatieve en duurzame ondernemingen. Tevens wil hij aandacht voor sport, recreatie en ontspanning, passend bij de behoeften van onze inwoners. Ook op het strand en in de duinen. Wethouder Van Doeveren zal de komende periode extra aandacht besteden aan doelstelling **8, Waardig werk en economische groei**. Doelstelling 8 gaat o.a. over zorgen voor een aantrekkelijk ondernemings- en vestigingsklimaat, MKB ondersteunen en duurzaam toerisme en recreatie. De uitvoering van het Centrumplan heeft hier direct betrekking op, maar ook het bieden van passend en waardig werk in het kader van het re-

integratiebeleid. Andere beleidsnota's die in het eerste half jaar van 2025 aan de raad worden voorgelegd zijn o.a. de Strandvisie en de Economische visie.

Wethouder Bloemendaal:

Wethouder Bloemendaal vindt het belangrijk dat er goed onderwijs is en dat kinderen de zorg krijgen die zij nodig hebben. Dit betekent ook dat de onderwijshuisvesting op orde moet zijn. Wethouder Bloemendaal zal de komende periode extra aandacht besteden aan doelstelling **4, Kwaliteitsonderwijs**. Doelstelling 4 gaat over inclusief, gelijkwaardig en goed onderwijs voor iedereen. De herijking Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024 – 2029 levert hier direct een bijdrage aan, zo ook de Verordening voor het Leerlingenvervoer en de Lokale Educatieve Agenda. Het IHP en de Verordening van het Leerlingenvervoer zullen in het eerste half jaar van 2025 aan de raad worden voorgelegd.

Wethouder Koetsier:

Wethouder Koetsier streeft naar een behoud en versterking van de natuurlijke groene gebieden binnen de gemeente. Wethouder Koetsier zal de komende periode extra aandacht besteden aan doelstelling **15, Leven op het land**. Doelstelling 15 gaat over het beschermen en duurzaam gebruik van ecosystemen, bossen en biodiversiteit. Niet alleen de Groene Zone (Noordrand), waarbij het wachten is op een uitspraak van de Raad van State, als ook andere gebieden krijgen extra aandacht, al dan niet via regionale samenwerkingsverbanden.

Wethouder Zoutendijk:

Wethouder Zoutendijk hecht veel waarde aan preventie om zorg te voorkomen. Vooral het jongerenwerk, welzijn en mentale gezondheid hebben zijn persoonlijke aandacht. De komende periode zal wethouder Zoutendijk extra aandacht besteden aan doelstelling **3, Goede gezondheid en welzijn**. Doelstelling 3 gaat over gezondheidszorg voor iedereen, waarbij het welbevinden van de mens centraal staat. Het preventief jeugdbeleid zal extra aandacht besteden aan het welzijn en de gezondheid van jeugdigen in Wassenaar. Deze beleidsnota wordt vóór de zomer van 2025 aan de raad voorgelegd.

1. Bestuur en middelen

Wassenaar wil een financieel gezonde gemeente zijn. De coalitie streeft naar rust en evenwicht in het bestuur. Zorgvuldige en transparante besluitvorming vormt het uitgangspunt van ons handelen. Het politieke debat en de gesprekken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden gevoerd op basis van wederzijds respect. We gaan in gesprek over dit coalitieakkoord en de keuzes die we hierin hebben gemaakt. Het college treedt verbindend op; we doen het immers samen voor Wassenaar. De gemeente behartigt het algemeen belang en heeft oog voor het individu.

Wassenaar is een dorp waar veel evenementen worden georganiseerd; evenementen zorgen voor verbinding en samenhang.

1.1 Doelstellingen

In het CUP zijn doelstellingen geformuleerd op de volgende thema's:

1. Financiën en belastingen
De gemeente houdt de financiën op orde met een structuur sluitende begroting.
2. Economie
Toekomstbestendige bedrijventerreinen
3. Ambtelijke organisatie
Ontvlechting van de jonge ambtelijke organisatie door de ingeslagen weg na de ontvlechting voort te zetten.
4. Servicegerichtheid en dienstbaarheid en gemeentewinkel
Inwoners en ondernemers voelen zich geholpen en gesteund door de gemeente en communicatie tussen gemeente, inwoners en ondernemers is transparant, duidelijk en getuigt van wederzijds respect.
5. Gemeenschappelijke regelingen
Maatschappelijke uitdagingen aankunnen
6. Openbare orde en veiligheid en politiebureau
Openbare orde en veiligheid
7. Ondermijning
Bestrijden van criminaliteit
8. Evenementen en vergunningen
Het mogelijk maken van evenementen door mee te denken en duidelijke kaders te bieden
9. Inwonersparticipatie
Iedereen doet mee, van jong tot oud, Wassenaarder en 'international'

1.2 Stand van zaken concrete acties

Op basis van deze doelstellingen zijn concrete projecten en activiteiten benoemd. In onderstaande tabel vindt u de stand van zaken van deze acties:

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
In de kadernota 2024 uitwerking van het ambitieniveau	✓	
Inschakeling subsidieverwerfer	!	
Verkoop onroerende zaken (zie onder Gemeentelijk vastgoed)	✓	
Evaluatie toeristenbelasting	✓	
Restauratie De Paauw met subsidies	🏃	
Een economische visie in samenspraak met de ondernemers in 2024 gereed	!	
Startnotitie economische visie	✓	
Verdergaande ontvlechting Voorschoten en Wassenaar op het gebied van sociaal domein	✓	
Verbeteren bestuurscultuur	🏃	
Invulling geven aan "aantrekkelijke werkgever zijn" door o.a. het verbeteren van arbeidsomstandigheden (thuiswerkplek o.a.) en doorontwikkeling van de jonge ambtelijke organisatie	✓	
Jaarlijkse evaluatie van de voortgang binnen de ambtelijke organisatie	✓	
Voor gemeentewinkel een Programma van Eisen vaststellen	!	
Een visie en uitvoeringsprogramma dienstverlening	🏃	
Een integraal huisvestingsplan plan voor het bestuurscentrum en de gemeentewinkel incl. financiële consequenties (ook in relatie met uitplaatsen gemeentewerf)	🏃	

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Bestuurlijke vertegenwoordiging in de regio optimaliseren door gebruik te maken van de geboden mogelijkheden	✓	
Voldoende ambtelijke capaciteit voor (coördinatie van) inzet in de regio Nationaal Park Hollandse Duinen € 20.000, € 50.000 capaciteit en € 15.000 Samenwerking ruimte Haagse regio	✓	
Nieuw integraal veiligheidsbeleid	✓	
Toezicht door de politie, inspecteurs openbare ruimte en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en waar nodig optreden tegen misstanden en overtredingen	Doorlopend 	
Zorg en veiligheid in een lokale kamer samenbrengen	✓	
Visie en aanpak handhaving		
Bezien handhavingscapaciteit i.r.t. visie en aanpak		
Bewustwordingscampagne(s) onder inwoners en ondernemers m.b.t. hoe zij vormen van ondermijning kunnen melden	✓	
Nieuw evenementenbeleid (o.b.v. de reeds vastgestelde startnotitie)		
Helderheid verschaffen over de kaders voor de inwonerparticipatie		
Vastgestelde verordening en participatiekompas uitdragen en uitvoeren	✓	
Nota "Internationale Wassenaarders" uitwerken (o.b.v. de reeds vastgestelde startnotitie)	✓	
Maatregelen volgend uit Nota "Internationale Wassenaarders" w.o. onderzoek meerwaarde expats		

2. Fysieke leefomgeving

Wassenaar wil een groene gemeente zijn waar iedereen prettig kan leven, wonen en werken. Dit betekent een aantrekkelijke openbare ruimte, die bijdraagt aan een gezonde, veilige leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en die schoon, heel en veilig is met minimale oneffenheden. We borgen dit ook in de Omgevingsvisie en in de Omgevingsplannen.

Het groene en landelijke karakter wordt behouden en het beschermd dorpsgezicht wordt gekoesterd. Onroerende zaken worden verkocht, tenzij er een duidelijk maatschappelijk voordeel bestaat om een gebouw te behouden voor de toekomst. We doen ons best om cultureel erfgoed te behouden en toekomstbestendig te maken door adequaat onderhoud en toezicht. Hierbij worden eigenaren geholpen bij de verduurzaming van monumenten door te informeren, stimuleren en faciliteren.

De Paauw krijgt de functie van gemeentelijk bestuurscentrum en wordt zo snel mogelijk op passende wijze gerestaureerd en ingericht. De Warenar zorgt voor verbinding in de samenleving en daarom blijft de culturele en sociale functie van de Warenar behouden voor de Wassenaarders. Inwoners worden actief geïnformeerd, gefaciliteerd en gestimuleerd om zelf te verduurzamen. De dorpskern wordt levendig, met mooie winkels en goede voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn.

Voor De Wassenaarse Slag wordt een plan gemaakt dat toegespitst is op de behoeften van de toekomst, waarbij het huidige karakter als familiestrand wordt behouden. De verkeersveiligheid in Wassenaar wordt verbeterd.

2.1 Doelstellingen

In het CUP zijn doelstellingen geformuleerd op de volgende thema's:

1. Openbare ruimte
Een openbare ruimte die schoon, heel, veilig is met minimale oneffenheden
2. Natuur en groen
Het groene en landelijke karakter van de gebieden behouden
3. Beschermd dorpsgezicht
Het beschermd dorpsgezicht behouden en verantwoord verduurzamen
4. Woningbouw en bouwlocaties
Woningen realiseren op de 4 woningbouwlocaties Den Deyl, Gemeentewerf, Kerkehout en ANWB
5. Gemeentelijk vastgoed
De gemeente heeft alleen vastgoed in eigendom, als er een duidelijk maatschappelijk voordeel is
6. Monumenten en cultureel erfgoed
Cultureel erfgoed behouden en toekomstbestendig maken door adequaat onderhoud en toezicht

7. Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
Gezonde en duurzame scholen
8. De Paauw
Een gemeentelijk bestuurscentrum De Paauw en huisvesting van de overige ambtenaren elders
9. De Warenar
Theaterfunctie behouden
10. Duurzaamheid
Verdergaande verduurzaming van Wassenaar
11. Avalex en de milieustraat
Service voor de inwoners van Wassenaar m.b.t. afval en reductie restafval
12. Levendige dorpskern
Een levendige dorpskern dat met mooie winkels en goede voorzieningen bijdraagt aan een gezellig dorpshart met economische activiteit en sociale verbinding
13. Strand
Het strand verduurzamen, toegankelijk maken en toekomstbestendig inrichten met behoud van het karakter van een familiestrand, waarin jaarrond-activiteiten niet worden toegestaan
14. Verkeer
Verkeersveilig en leefbaar Wassenaar
15. Geluidhinder vliegverkeer
Overlast tegengaan van vliegverkeer
16. Ruimte voor zweefvliegen
Zweefvliegen voor Wassenaar behouden zonder belasting van natuur en milieu

2.2 Stand van zaken concrete acties

Op basis van deze doelstellingen zijn concrete projecten en activiteiten benoemd. In onderstaande tabel vindt u de stand van zaken van deze acties:

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Startnotitie Beheervisie openbare ruimte	✓	
Vaststelling beheervisie openbare ruimte (waarin ook aandacht voor het onderhoudsniveau van de landgoederen)	✓	

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Instandhoudingsplannen/beheerplannen volgend uit de Beheervisie, waarbij maatwerk, prioritering en fasering van werkzaamheden in de openbare ruimte en per gebied doen wat nodig is, het uitgangspunt is.	✓	
Inzetten van de samenwerkingsverbanden, zoals de landschapstafel Duin, Horst en Weide en het Nationaal Park Hollandse Duinen, om de ruimtelijke ambities te bereiken. Zie regionale inzet onder Gemeenschappelijke Regelingen.	🏃	
Beleid zonnepanelen nogmaals bezien in het licht van verantwoord verduurzamen	🏃	
Regionale en lokale woonzorgvisie, toegepast via verordeningen, samenwerking met corporaties en toezicht realisatie in geselecteerde bouwplannen	!	
Ontwikkeling Residentie Parkzicht (ANWB-locatie)	🏃	
Sanering gemeentewerf en voorbereiding herontwikkeling gemeentewerf	🏃	
Ontwikkeling nieuwe locatie gemeentewerf	!	
Herontwikkeling gemeentewerf en -kantoor	!	
Herontwikkeling Den Deylschool/Middelweg	!	
Ontwikkeling multifunctionele accommodatie Kerkehout	!	
Medewerking verlenen aan de realisatie van het burgerinitiatief tot zelfstandige seniorenwoningen met zorgfaciliteiten	🏃	

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties		
RO-procedure nieuwbouw SKOW en herontwikkeling/-bestemming locaties die achterblijven		
Locatiekeuzeonderzoek nieuwbouw St. Jozefschool en St. Jan Baptistschool		
Bouw appartementen op de vrijkomende locaties van de St. Jozefschool en de St. Jan Baptistschool met een evenwichtige verdeling sociale huur, middenhuur en koop		
Vastgoed- en accommodatiebeleid, waarin opgenomen wat wel en geen maatschappelijk voordeel heeft te behouden (o.b.v. input integraal huisvestingsplan gemeente en o.a. sportvisie)		
Verdergaande verkoop vastgoed		
Informeren, stimuleren en faciliteren van eigenaren van monumenten		
Een positieve grondhouding bij herbestemming van monumenten aannemen		
Inzet specifieke kennis bij het project isolatie/warmtetransitie voor vooroorlogse panden en monumenten		
Het Integraal Huisvestingsplan wordt herijkt (2023), waarbij wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om schoolgebouwen energieneutraal nieuw te bouwen i.p.v. de huidige norm van bijna energieneutraal (BENG) en per nieuwbouwproject de meerkosten in beeld zijn t. b.v. de keuze en besluitvorming van energieneutraal (ENG) in plaats van BENG		

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Gesprekken met scholen over duurzaamheid en ventilatie	!	
Renovatie van het Rijksmonument De Paauw ten behoeve van de functie gemeentelijk bestuurscentrum (als onderdeel integraal huisvestingsplan)		
Inzet op financiering (voor De Paauw) te verkrijgen via subsidies, fondsen en/of crowdfunding		
Inzichtelijke projectkosten binnen de al eerder door de raad vastgestelde financiële kaders	✓	
De Warenar blijft eigendom van de gemeente. Haalbaarheidsonderzoek combinatie van culturele en sociale functies, zoals cultuurhuis met een buurtfunctie en museum (bijv. Dorps- of brandweermuseum) en erfpachtovereenkomst verlengen	!	
Opnieuw in beheer nemen Warenar (onderhoud, e.d.)	✓	
Informeren inwoners t.a.v. verduurzaming o.a. informatiefunctie in gemeentewinkel en faciliteren en stimuleren inwoners om zelf te verduurzamen		
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed met maatregelen die zich binnen 20 jaar terugverdienen (in relatie tot regulier onderhoud opnemen in de beheerplannen)	!	
Doelstellingen CO2-ladder specificeren en monitoren	!	
Locatiekeuze onderzoek en businesscase nieuwe afvalbrengstation	!	
Concreet plan voor reductie restafval		

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Een rolstoeltoegankelijke openbare wc opnemen in het centrumplan		
Herzien van plannen om woningen boven winkels mogelijk te maken om leegstand te voorkomen, nieuwe winkels aan te trekken en meer evenementen mogelijk te maken; het versterken en vergroenen van de dorpskern gebaseerd op het beeldkwaliteitsplan en het stedenbouwkundig plan, waarbij mogelijkheden tot cofinanciering en fondsenwerving worden onderzocht en de looptijd van het gevefonds wordt verlengd	✓	
Het parkeerbeleid, evenementenbeleid en leegstandbeleid herijken, mede in het licht van het vernieuwen van de dorpskern		
Ontwikkelen van een plan voor De Wassenaarse Slag waar (strand-) ondernemers bij worden betrokken met als doel om het strand beter te benutten en de verdien capaciteit te vergroten		
De toegankelijkheid optimaliseren; leuning en verharding van het pad naar zee en faciliteiten, zoals een rolstoelvriendelijke openbare wc en een bewaakte fietsenstalling met elektrische laadpalen		
Inzetten op een OV-verbinding naar het strand		
Wegencategoriseringsplan vaststellen	Wordt vormgegeven middels een burgerberaad! 	
Schoolzones en schoolstraten inrichten en aanwijzen		

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Inperken sluipverkeer door Wassenaar door o.a. in gesprek met de provincie over afwaarderen N441		
Realisatie verkeersdoseerinstallatie onderzoek tegen sluipverkeer		
Inzetten op termijn afwaarderen N44		
Onderzoek VRI Rozenplein	✓	
Agenderen de toenemende overlast van laagvliegend verkeer bij de relevante overleggen en belanghebbenden		
Monitoren geluid Schiphol	✓	
Aangesloten bij Omgevingsdienst West Holland	✓	
Onderzoek van de mogelijkheden in Wassenaar voor zweefvliegen zonder belasting van natuur en milieu meenemen in de Omgevingsvisie/Visie Groene Zone		

3. Mens en Maatschappij

Wassenaar is een inclusieve gemeente, waar iedereen prettig kan leven. Een plek waar onze kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien en waar onze ouderen langer vitaal kunnen blijven. We behouden goede welzijns- en zorgvoorzieningen. We geven uitvoering aan bestaand beleid. De gemeente, inwoners en maatschappelijke instellingen ondersteunen elkaar. Een nauwe en efficiënte samenwerking is daarvoor een voorwaarde.

Om de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg te garanderen, dient deze in financieel en maatschappelijk opzicht en qua personele bezetting houdbaar te zijn. Dit vraagt om scherpe keuzes in prioritering, waarbij de mens centraal staat. Daarbij wordt goed gekeken naar de hulpvraag en situatie per individu. We handelen vanuit vertrouwen en respect, normaliseren zorg volgens landelijke richtlijnen en maken waar mogelijk gebruik van landelijke financiering en fondsen.

We vergroten de participatie en betrokkenheid van jeugd- en jongeren bij de totstandkoming van beleid.

3.1 Doelstellingen

In het CUP zijn doelstellingen geformuleerd op de volgende thema's:

1. Sociaal domein
2. Sociaal Team Wassenaar
Samenwerking in het sociaal domein
3. Jeugd- en jongerenbeleid
Betrokkenheid en participatie van de jeugd vergroten
4. Subsidie- en inkoopbeleid
Optimalisatie subsidies en inkoop voor zowel gemeente als ketenpartners
5. Inclusie
Iedereen doet mee in Wassenaar
6. Sport
Lichamelijke en geestelijke gezondheid en verbinding en samenhang van de inwoners
7. Gezondheidszorg
Voldoende gezondheidszorg voor de inwoners in- en om Wassenaar

3.2 Stand van zaken concrete acties

Op basis van deze doelstellingen zijn concrete projecten en activiteiten benoemd. In onderstaande tabel vindt u de stand van zaken van deze acties:

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Een breed scala aan bestaande en nieuwe activiteiten en daar gezamenlijk in optrekken (meenemen bij opstellen Subsidiebeleid)	✓	
Herijkt bestaande beleid/kaders sociaal domein	✓	
Accent op preventie	✓	
Respijtzorg onderzoek en evt. maatregelen	✓	
Wegwerken van wachtlijsten	!	
Maatwerkfonds m.b.t. armoede inrichten en evalueren (en bij gebleken waarde een meer permanent karakter geven)	✓	

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
(door)Ontwikkeling Sociaal Team, invulling spilfunctie, integraal werken, communicatie rondom Sociaal Team en 1 nummer inrichten voor Sociaal Team		
Centrale huisvesting van het Sociaal Team Wassenaar		
Inventarisatie (met andere partijen) en een realistische begroting van kosten die nodig zijn voor versterken preventief veld (zie subsidiebeleid)		
Jeugd- en jongerenbeleid opstellen met participatie van jongeren en hun ouders inclusief onderzoek naar ontmoetingsplekken voor jongeren, plan voor Jeugdparticipatie, waarbij ook onderzocht wordt een Jeugd- en Jongerenraad en andere vormen van betrokkenheid Jeugd en w.o. voortzetten ambulant jeugd- en jongerenwerk en voorlichting over alcohol, drugs, mentale gezondheid, seksualiteit, voeding en sport samen met de scholen		
Multifunctioneel gebruik van accommodaties bewerkstelligen (zie ook onder gemeentelijk vastgoed)		
Nieuw subsidiebeleid		

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Onderzoek naar en inkoop/afsluiten meerjarige contracten	✓	
Inclusieagenda opstellen	✓	
Uitvoering acties inclusieagenda	🏃	
Uitvoeren Sportakkoord II en Brede Regeling Combinatiefunctionarissen	✓	
Sportvisie (en uitvoeren maatregelen daaruit vloeiend)	🏃	
Herzien subsidiebeleid op gebied van sport	🏃	

Onderwerp	Stand van zaken	SDG
Sport een stevige plek geven in de inclusieagenda (zie onder Inclusie)	✓	
Sport een stevige plek geven in het Preventiebeleid (zie onder Preventiebeleid)	✓	
Het initiatief van de Wasseense huisartsen om een gezondheidscentrum te vestigen in en om de voormalige Sint Jozefkerk gezien we vanuit een positieve grondhouding en ontwikkeling kan starten	✓	
(Participatief) ouderenbeleid ¹	🏃	

¹ Stond in het CUP 2023 – 2026 onder Bestuur & Middelen

Bijlage: Sustainable development goals

Legenda:

SDG	Doelstelling
	Geen armoede
	Geen honger
	Goede gezondheid en welzijn
	Kwaliteitsonderwijs
	Gendergelijkheid
	Schoon water en sanitair
	Betaalbare en duurzame energie
	Eerlijk werk en economische groei
	Industrie, innovatie en infrastructuur
	Ongelijkheid verminderen
	Duurzame steden en gemeenschappen
	Verantwoorde consumptie en productie
	Klimaatactie
	Leven in het water
	Leven op het land
	Vrede, justitie en sterke publieke diensten
	Partnerschap om doelstellingen te bereiken

Toelichting

In 2015 hebben alle 193 lidstaten van de Verenigde Naties (VN) de zogeheten Sustainable Development Goals (SDG's) aangenomen. Deze doelen zijn van toepassing op alle landen en alle mensen. De SDG's streven naar een duurzame wereld voor iedereen in 2030, zonder iemand uit te sluiten.

De SDG's werden voorafgegaan door de Millenniumdoelstellingen. Voor meer informatie over de SDG's alsook voor toelichting en uitwerking, is Nederlandstalige naslag vindbaar op zowel de website van de [Verenigde Naties](#) en van de [Rijksoverheid](#). Hieronder vindt u een korte omschrijving van alle doelstellingen:

Doelstelling 1: Beëindig armoede overal en in al haar vormen

SDG 1 is gericht op de afname van armoede in al haar vormen. Zowel financiële aspecten als de impact van armoede op het leven van mensen maken daar deel van uit.

Doelstelling 2: Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw

SDG 2 is gericht op het voorkomen van ondervoeding. Vergeleken met andere landen komt ondervoeding in Nederland niet vaak voor. Bij ons ligt de nadruk van dit doel op de duurzaamheid van de voedselproductie en de impact ervan op de kwaliteit van de leefomgeving en het dierenwelzijn. Ook voedselverspilling moet afnemen.

Doelstelling 3: Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden

SDG 3 richt zich op het voorkomen van voortijdige sterfte veroorzaakt door overdraagbare en niet-overdraagbare ziektes. Ook het aanpakken van psychische problemen staat hoog op de VN-agenda. Voor Nederland zou het aanpakken van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik de gezondheid van veel Nederlanders kunnen verbeteren.

Doelstelling 4: Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen

SDG 4 richt zich op adequaat onderwijs voor mensen in alle leeftijdscategorieën en in alle levensfasen, van voorschoolse educatie tot 'een leven lang leren'. Onderwijs zorgt ervoor dat de werkenden over vaardigheden beschikken om te kunnen functioneren in een kennisintensieve omgeving.

Doelstelling 5: Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes

De mate van gelijkheid wordt onder meer afgemeten aan verschil in beloning voor arbeid, arbeidsdeelname en de positie van mannen en vrouwen in bedrijfsleven en bestuur. Een andere specifieke doelstelling binnen deze SDG is het terugdringen van geweld gericht tegen vrouwen.

Doelstelling 6: Verzeker toegang tot duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen

De toegang tot schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen is goed geregeld in Nederland. De focus van deze SDG ligt bij ons op waterkwaliteit en de efficiëntie van watergebruik.

Doelstelling 7: Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen

De ontwikkeling en het gebruik van technologieën voor energiebesparing en hernieuwbare energiebronnen zijn een wezenlijk middel om energieverbruik en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. Dit heeft een positief effect op onze welvaart.

Doelstelling 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen

Economische groei is pas duurzaam als kapitaal, arbeid en grondstoffen verantwoordelijk worden ingezet en als winsten en inkomens eerlijk verdeeld worden tussen burgers en bedrijven.

Doelstelling 9: Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie

SDG 9 streeft ernaar de mobiliteit en infrastructuur te verbeteren, en de nadelen ervan – zoals tijdverlies als gevolg van files, onveiligheid in het verkeer en druk op het milieu – te verminderen. Ook moet het bedrijfsleven innoveren en verduurzamen.

Doelstelling 10: Dring ongelijkheid in en tussen landen terug

Dit doel gaat over het verminderen van ongelijkheid tussen landen. Maar ook in eigen land is sociale samenhang onontbeerlijk voor het goed functioneren van de samenleving. Iedereen moet gelijke kansen krijgen om deel uit te maken van de sociale infrastructuur.

Doelstelling 11: Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam

Het aanbod van betaalbare woningen bepaalt waar mensen gaan wonen, naast de werklocatie en sociale relaties. Beweging op de woningmarkt is belangrijk voor starters en doorstromers. Buitenshuis is een gezonde en veilige leefomgeving van belang.

Doelstelling 12: Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen

Duurzame productie en consumptie, met een efficiënter gebruik van grondstoffen, verlaagt de druk op het milieu en vermindert de afhankelijkheid van die grondstoffen.

Doelstelling 13: Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden

SDG 13 is gericht op de aanpak van door mensen veroorzaakte klimaatcrisis. In 2015 is het Parijs-akkoord tot stand gekomen dat beoogt klimaatverandering en de nadelige effecten daarvan te verminderen. De effecten van klimaatverandering vormen een bedreiging voor mens en natuur.

Doelstelling 14: Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen

Zeewater vormt het grootste ecosysteem ter wereld. De toenemende negatieve effecten van klimaatverandering, overbevissing en vervuiling vormen een bedreiging voor zowel de intrinsieke waarde van het ecosysteem zelf, als het nut en plezier dat mensen eraan ontleen.

Doelstelling 15: Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen en wouden duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe

SDG 15 gaat over bescherming, herstel en duurzaam beheer van het leven op het land in al zijn vormen. Bescherming en herstel van ecosystemen en biodiversiteit kunnen de weerbaarheid tegen toenemende bevolkingsdruk, intensivering van landgebruik en klimaatverandering versterken.

"Pas als de laatste boom gestorven is, de laatste rivier vergiftigd en de laatste vis gevangen, zullen we realiseren dat we geen geld kunnen eten." – Cree Indiaans gezegde.

Doelstelling 16: Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit

Het ervaren van onveiligheid kan een grote impact hebben op het persoonlijke leven en welzijn, en heeft uiteindelijk ook effect op de welvaart. Doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instituties zijn essentieel voor het ontwikkelen en behouden van die welvaart.

Doelstelling 17: Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling

Internationale samenwerking is nodig om de capaciteit en middelen te versterken om de duurzame ontwikkelingsagenda uit te voeren. Het realiseren van de doelen vereist samenhangend beleid, een coöperatieve omgeving en het aangaan van nieuwe mondiale partnerschappen.